

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$ an
9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cu.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirei
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XVI.

Blaj, 31 Martie 1906

Numărul 13.

AJUTORIUL de STAT și PREOTIMEA.

Până și omul cel mai plin de răutate și de ură cătră biserică și preoțime, fără osăbire de confesiune și națiune, dacă a făcut studiu serios peste întreg progresul, va trebui să recunoască, cumcă mai fără excepțiune la toate popoarele și în toate lucrările culturale de dezvoltare, preoțimea și bisericile au fost pionerii, deșteptătorii și depositarii învățăturilor, instructorii și luminătorii, pe a căror urme mai târziu s-au constituit statele după diverse forme și sisteme.

Și azi aflăm preoți misionari, cari lucră, aleargă și îmblânzesc popoarele sălbatice predicându-le iubirea creștină, și punându-le în mână armele culturii, învățând nu numai a se ruga, ci a descoperi tainele ascunse în sânul pământului, adică comorile lui.

Și azi, de câte ori nu apelează statul la preoțime, ca la organe recunoscute de a dirige masele poporului; când e vorba de a entusiasma „talpa țării“ și a se aduce jertfe mari, totdeauna se face apel la preoți, cari cu cuvântul fac mai mult, ca puterea brută.

Preoțimea nu e un malum necessarium, ci factor de prima ordine, iar în contact cu poporul, e singurul organ natural de care ascultă.

Din aceste considerațiuni de a da și preoțimei ceea ce se cuvine, bărbați dreți, drept judecând, au hotărît în 1848 în era libertății și a dreptății, prin art. de lege. XX. să se reguleze perfect referința și egalitatea de drept între toate confesiunile din patrie cum și perfecta autonomie bisericească și ajutorarea permanentă a preoților, bisericilor și școalelor tuturor confesiunilor.

Frumoase și sublime sunt aceste principii, și-mi vine ca de trei ori în zi să mă rog pentru cei ce le-au adus și susținut, iar când ar fi puse în praxă, de șapte ori în zi m-ași ruga, fiindcă alte griji mi-ar lipsi.

Dar unde suntem? Departe de a vedea Canaanul cu ochii noștri.

Încă la 1872 bunul nostru Monarh, ca suprem patron, a dispus regularea autonomiei bisericești catolice, cu luarea în considerare a tuturor referințelor și schimbărilor pentru ca să poată fi ajutorată preoțimea congruent cu poziția ei.

Mulți, înainte mea, au luat parte și au făcut conscrieri pentru dorita congruă, fără a fi fost fericiți de a o ține în brațe, ci o vedeau împedată când de unii, când de alții, sub diverse titule.

Încă prin 1881 și eu ajunsei să strâng datele din parohia mea tot pentru congruă; cugetam că acuși cu toții vom vedea puiul fript. Dar nici când nu era presupunerea noastră mai îndreptățită și sperarea tradusă în faptă, ca în 1895—6 când la ordin mai înalt și cu ajutorul organelor de stat și administrative și sub controla acestora s'a efectuat conscrierile pentru congrua preoțimei catolice de ambele rituri, iar pentru preoțimea celorlalte confesiuni, se dispunea deodată salarizarea. Cugetam toți, că această dispoziție e urmare a legilor politice bisericești aduse prin 1894—5, și ca să nu se simtă sguđuirea și pericolul, și că să se întregească multe pierderi a preoțimei, acum toți vom fi cu salariu, și vom putea zice: „Acum slobozește Doamne...“

Având congruă, vom putea și mai mult lucra pentru popor; vom avea timp de a ne ocupa mai bine și de cultivarea noastră, și ne va cădea sapa, coasa și furca din mână, și coarneaule plugului, cari nu ne vor mai face dungi și beșici în palme, fiindcă vine statul, care ne-a știut apreați misiunea, ne-a văzut greul traiu, și acum ne zice: „destul ți-a fost că m-ai slujit secolii de rând în sudoarea ta, dute de azi la amvon, altariu și la școală și te cultivă, că pâinea de toate zilele o ai de acum.“

Zece ani de atunci trecură, fără de ajutor la gură! Legile politice bisericești în multe locuri ne-au luat din venite, și au pus poporul și pe noi la grea probă; iar noi cu venitele constatate sub 800 fl. încă înainte de a se fi furădăcinat legile nouă — azi și cu mai puține, ca să nu dăm ansă la credincioși de a defecționa din cauza stolei după funcțiuni — sperăm congrua sub forma „ajutorului dela stat.“

Și aici disilusionați.

Pecând preoții altor confesiuni, ba și rabinerii capătă salarii, congruă etc. dela stat, noi cei gr.-cat. trebuie să așteptăm regularea autonomiei catolice, ori să ne facem coadă de topor.

Sau doară noi gr.-cat. nu avem încă autonomie? eu știu că am avut-o și o avem. Biserica noastră gr.-cat. știu că nu-i legată de altă biserică, Arhieriei noștri împreună cu noi au arătat că noi nu avem cu autonomia catolică nimic, și preoții noștri nu au de așteptat până se va regula autonomia catolică, preoții noștri au familii, sunt istoviți și flămânzi, avizați a munci alături cu zilerii, și nu pot aștepta până se vor socoti rom. cat. cari nu știu ce e foamea și familia.

În fine ca întregire de congruă și spre liniștire, s-a dispus din cassa statului, a

cărui contribuenți suntem și noi și poporul nostru, ca să se deie ajutoare anuale.

Știm istoria și greutatea cu cari s-au luptat arhieriei până s'a esoperat ca suma de ajutoriu să se trimită la fiecare dieceză spre împărțire între preoții, cari pe baza datelor, trebuie și au drept a li-se întregi venitele ce sunt sub 800 fl.

Am cugetat, că acum se mai togmește treaba, și din an în an, vom căpăta, cei cu venite stolari mai puține, ajutoare tot mai mari. Dar ne-am înșelat! Și până am dat de veste, mulți învinuiau arhieriei și conzistorele, că doară ar părtini pe unii preoți pecând alții, sunt trecuți cu vederea.

Dar nici această presupunere a unora, n'a avut bază, și s-au convins preoții, că arhieriei propun, iar guvernul dispune. Se cer listele preoților în sus, mulți lipsiți și îndreptățiți sunt propuși, ba doară chiar toți, dar... când vin listele înapoi, în rubrica observațiilor afii în dreptul numelui un *zero roș*.

Te miri că ce e cauza, și cine te-a recomandat așa bine? Dacă nu ști câștiga grația unui notariu, său solgăbirău, ori concipist fișpănesc, să știi că nu capeti. — Dacă îți exprimi în mod legal dar sincer părerea, iar nu capeti. Să dau o pildă.

Cu câțiva ani mai înainte, în congregația de toamnă a comitatului nostru, la raportul vice-comitelui nostru, în care era zis: „că legile au fost respectate mișcări și agitări nu au fost...“ am interpelat pe vice-comite că: dacă în adevăr el întărește aceasta, ceea-ce de altcum și eu o aprob, să-mi spue, că pentruce totuși o ceată de bărbați, puși în servicii publice, sunt pedepsii, și sunt rău descriși, ca nește conturbatori a ordinii de drept? Sau nu-i fidel răspunsul vice-comitelui, sau e ilegală pedeapsă peste unii preoții de pe teritoriul acestui comitat, cari preoți nu au fost împărțiiți în ajutoriu dela stat, fiind de cineva rău descriși! Cine dă în anumite cazuri dară informațiuni de aceste despre preoții!? Celce a făcut greșele, să fie tras la răspundere, dar nu pedepsit fără a ști pentru ce. La această interpelare a mea, în loc să-mi răspundă vice-comitele, îmi dă deslușiri însuși comitele suprem, cam în modul acesta: „e adevărat, că și eu sum întrebat de sus, să-mi dau părerea peste unii preoți...“

Bravo! cugetam, am cu cine sta de vorbă, și așa îndată fi răspund: e destul de trist, dacă îl. ta încă informezi necorect, fiă și numai din motiv, că unii preoți au stare materială mai bună, care nu provine din venitele stolari, și aceasta nu poate fi pedeca de a nu fi împărțiiți în ajutoare de stat; sunt comiți supremi cari dispun de averi

private colosali, dar aceasta nu-i indeamnă ca să nu tragă și salariu după slujba de comiți supremi! A da informațiuni preste preoți, e competent singur episcopul, și dacă totuși vreun preot ca cetățan a greșit, trebuie tras la răspundere, ca se știe pentru ce e pedepsit. Ce am greșit eu de ex. de nu am fost ajutorat? "

În urma acestei interpelări mă trezesc că la anul următor capăt 50 coroane!! Sunt 7 ani de atunci, și nu am mai căpătat. Cugetam că voi căpăta acum mai mult, sau barem 200 cor. cari îi plătisem anul trecut anticipativ, ca o pedeapsă, judecat fiind împreună cu alții, pentru că luasem parte la o ședință confidențială și în localitate privată pentru a stabili modul de purcedere în restaurarea alegerilor de amployați comitatenzi! Dar iară m-am înșelat. Am fost dară dupli pedepsit, deși vedem că dacă pe un amployat îl pedepsește în o transgresiune, totuși salariul de aici încolo îl capătă. Apoi ajutorul, și ajutorul acesta nu e pentru preoți, un salariu întregitor de congruă?

Eu unul nu sum indignat, nici nu invidiez pe nici un frate preot, care a căpătat ajutoriu și în est timp, ar și fi o mojie să și presupun cumcă X. ori Y. a fost unealtă plăcută cuiva, și prin urmare s'a învrednicit; poate că între mulți, să fie și de aceștia, dar nici cu probabilitate nu o zic.

Eu aflu cauza airea, și zic că noi toți suntem de vină de nu căpătăm! Ținuta noastră și slăbirea bărbăției noastre, ne aduc la aceste,

Noi în loc de a ne înțelege cu tact și a ne preciza o acțiune comună, ne mângâm unii cu alții.

Noi nu ne apărăm când pe vre unul din noi îl batjocorește cineva, ci la unii le cade chiar bine ocărirea fratelui său, ba doară să

fac părtași la aceasta. Dar apoi intrigile, dorul și încercările de usurpare, și multe altele ne stau în potrivă, ori de câteori e vorba, să ne adunăm la un loc, la sfat serios, bărbătesc spre o acțiune comună!

În urma acestor aflu de conștient de a bate la inima fiecărui preot și ai trage atențiunea: că să se întrebe fiecare pe sine, că a cui slugitoriu este? — și dacă a lui Dumnezeu, să o dovedească aceasta prin iubirea reciprocă a fraților aceluiasi altariu, lăsând și lăpădând faptele întunerecului prin restaurarea iubirei isgonite prin ură și împărechiare.

Apoi înbrăcați toți în vesmântul iubirei, ca bărbăți conștii de datorințe și de drepturi, să pornim o acțiune comună, pacinică, dar serioasă în cauza congruei. Acțiunea aceasta s'ar putea porni în întreaga provincia metropolitană prin și din conferințele preoțești, în cari să se aleagă unul sau doi din fiecare tract, ca la zi anumită, în conțelegere cu arhieriei, să meargă la locul mai înalt, spre a arăta lipsa preoților, îndreptățirea la congruă și mai înainte de ce s'ar regula autonomia catolică, și în special să lucre ca împărțirea ajutoriului anual să nu depindă dela informațiunile persoanelor nechemate a ne judeca pe noi, ci singur dela informațiunea ce va da-o arhierieul competent.

Cine cutează, câștigă. Negrijiți de nime să nu ne lăsăm; destul ni-e ars obrazul de vânt și soare și sudoare pentru traiul zilnic și împlinirea grelei vocațiuni. Dumnezeu și dreptul meu!

Rodna-nouă, la 14 Martie 1906.

Pamfilu Grapini,
paroh, protopop onorarin.

Ceva despre postul și ziua Paștilor.

Affându-ne în păresemi, postul mare, postul Paștilor, să medităm asupra lui. Căci a afirma că postul nu e obligator, după ce însuși Mântuitorul zice: „iar când postești etc. și acest fel numai cu postul și rugăciunea se poate scoate” — este ca și când ai susține, că din învățăturile Dni Hristos poți alege și ținea numai ce-ți place.

Referitor la timpul Paștilor, conciliul dela Nicea a hotărât ca să se serbeze totdeauna duminica, ce pică după lună plină a ecuinocțiului de primăvară, ce concade cu 21 Martie.

Hotărîrea aceasta își are însemnătatea sa tipică. Pentru-că Paștile nu le sărbătorim în mod simplu ca alte sărbători, ci în sacrament. Crăciunul d. e. pentru a ne reaminti nașterea Domnului este de ajuns ca ziua, pe care e fixată, repetindu-se din an în an să o sărbătorim cu devoțiune. Sărbătorirea în sacrament nu ne aduce aminte numai de lucrul împlinit în aceea zi, ci și de simbolisarea și efectele lui. Așa și Paștile, ele nu ne revoacă în memorie numai moartea și învierea Domnului Hristos, ci și trecerea noastră la o altă viață nemuritoare, și prenoirea noastră isvorită din patima și învierea Domnului. Și pentru aceea s'a statorit, ca Paștile să se serbeze după ecuinocțiul de primăvară, că acesta e timpul, când ziua crește și noaptea scade, punct de trecere dela întuneric la lumină, și prin el se simbolisează trecerea genului omenesc din întunerecul păcatului la lumină spirituală, de unde s'a păstrat și numirea de Paști, adică trecere

FEUILLETON.

DOUĂ IUBIRI.

(Continuare.)

5

Veselia curgea tot mai adâncă, răscolind hohote de râs, doamne ce hohote! Alta-dată feciorul popii Iancu și-ar fi astupat urechile și ar fi scrâșnit din dinți. Acum râlea și ei cu ceialalți. Așa cătră miezul nopții, râsul se conțeni și oaspeții își întoarseră capetele spre un domn tinăr, vestit de bun povestaș și glameț. Nu zisese mai nimic în sara aceea până acum. Ce va spune? O întâmplare petrecută în zilele aceste în oraș. Se preumbla acum de curând cu niște pretini. Într'un colț de stradă văd doi oameni și o femeie, cum stau perduți, ne mai știind în ce parte s'o apuce. De cându-i pe lume, nu a văzut atâta prostie tipărită pe fața unui om. Ai fi zis că viața întregă și-au petrecut-o într'o pădure întunecoasă, și că acum miroasă cu nările în vânt — ca sălbătăciunile — să vadă încătrău s'o apuce. El, povestașul nu s'a mai putut răbda să nu meargă până la ei, după-ce a văzut că tot într'un loc stau. Căciunile se ridicară din cap și părul lung, uns, luci la soare. I-a întrebat că cine-s și ce caută? Și bărbății și femeia au început să vorbească toți trei deodată, făcând semne neisprăvite cu mâna. Au venit și pretinii lângă el și au răs să moară, cum oamenii aceea nu-și mai gâtau poveștile, deși vedeau că nu înțelege nime nimic, decât o vorbă numai: Ardeal. Și de-odată

i-s'a luminat și a văzut că aștia nu pot fi, decât niște valahi. Se mira el de ce le joacă dobitocia din ochi și din față. I-au făcut să se urce într'un electric, să mai rădă lumea puțin. Dar n'a răs, căci iată a doua zi gazetele scriau de-un scandal petrecut pe electric. Ci că doi valahi au bătut pe conductorul electricului, fiind-că acesta i-a tot întrebat că unde merg, dar ei n'au răspuns nimic, ci s'au plimbat de câteva-ori dela o stațiune la alta. Când acesta le-a cerut bani și nu voia să-i iase să se coboare, i-au tras acolo în fața lumii o sfântă de părdială, de se strânsese lumea. Poliția i-a dus pe toți trei la răcoare.

„Deștepti oameni, frate! Să prinzi iepuri cu ei!” zise cineva. Și răsăra cu toții din inimă. Cum, și Elia a răs? Zimbit-a oare, sau i-s'a părut numai așa lui Dan? Nu, nu a putut să i-se impară. Căci el, când a început acela să vorbească, a simțit așa de-odată trei junghiuri la inimă, de se îngălbeni ca pământul. Ochii i-se onriră la Elia, și nu și-a mai luat dela ea până nu a isprăvit povestașul. Și iată, când au hohotit ceialalți — Elia încă a zimbit. Lui Dan i-se părea că i-se apropie ceva rece ca ghiata de inimă.

Din gluma aceea se porniră altele pe socoteala Valahilor. Bătrânii vorbeau despre cruzimile acestor oameni fără suflet, povesteau cu glasuri înălțate fărâdelegile lor din răs-miriță. E un popor stupid și chiar de aceea e brutal. Ce bine era odată când puteai plesni trupurile acelea de bestii până țâșnia sângele, și se svârcolia ca un șarpe în țărină.

Știau toți să spună câte vre-o cruzime sau prostie de-a Valahilor. Unul începă de

capii revoluțiilor românești. „An fost tălhari de codru! Și nu le-a săcat nici acum de tot sămânța!” Rădeau sau vorbeau cu glasuri potolite, deșertând păharele. Și nu se afla un singur om, care să spună o vorbă bună de oamenii aceștia, nime care să spună un cuvânt de apărare.

Dan simțea că tot mai tare îi încheașă inima o mână de ghiată. Era alb ca păretele și ochii îi ardeau, de nu te-ai fi putut uita la ei. Nu se mișca însă de pe scaun. Din când în când părea că valuri mari îi umflă pieptul și atunci privia cu ochi rugători la Elia. Părea că așteaptă să spună ea o vorbă de apărare. Dar n'a spus. Nu, ci a răs și ea în rând cu ceialalți, umezându-și ochii negri. Cetise și ea cine știe pe unde o glumă batjocoritoare, despre Valahi, și o spuse cu fața luminoasă.

Lui Dan i-se pără că s'a frânt ceva în el, simțea că mâna aceea rece atât i-a strâns inima până i-a făcut-o numai cât un glonț. I-se pără apoi că prin casa întregă începe să bată un vânt, ce-l izbește puternic în față. Părea că imprăștie și părea că aduce ceva vântul acesta. Iar lumea începă să se învârtă cu el, și când i-se pără că acum se confundă, gemu odată, de rămaseră cu toții incremeniți.

„Ce-i Bubi? Ce-i cu tine, dragă! Uite cât ești de palid. Ce te doare, scumpule? Vai mamă, vină că moare Bubi!” Ochii lui Dan priveau nemișcați, arși de o durere mare. Când își ridică privirile la Elia, aceasta nu pută să zică decât: „Ah, mamă!” și căză în brațele rudeniilor.

„Ce ai, dle Havasi? Ai năcaz cu inima? Nici nu știam că suferi de inimă. Apoi

din moarte la viață, apoi fiind 21 Martie începutul primăverii. Invierea naturii, se semnifică prin această bucurie vieții fitoare. Martie e luna a treia din an, prin ce se închipuiește veacul al treilea sau al grației manifestate, carea înainte de lege și sub lege era ascunsă în enigma profetilor. Se serbează duminica după luna plină, pentru că duminica Invierii este strălucită prin claritatea lumii cerești și de venerat pentru triumful lui Hristos, și pentru că ne reamintește Invierea noastră, atât de dorită.

Cunoscând aceste, ușor putem deduce pentru ce s. biserică a așezat oficiu divin special pe timpul premergător Paștilor. Începând din săptămâna Vameșului, ne instruiască, cum se petrecem acest timp premergător: cu rugăciune umilită, cu pocăință sinceră, cu post nefățărît, căci toate ale lumii sunt trecătoare și nestatornice, și la Inviere când va fi judecata de obște, nimic nu ajută, fără numai faptele bune.

Prin postul mare se preînchipuiește viața aceasta trecătoare, pe carea dacă o vom petrece după poruncile Domnului, ne vom bucura de ziua aceea mare a mântuirii, despre care scrie apostolul, că e mai aproape decât când am crezut.

De aici se esplică și sămbătele așa zise a morților. Ne rugăm pentru cei repausați, ca la ziua judecării să fie împărțâși de soarta dreptilor. Căci pecum înainte de intrarea cu triumf în Ierusalim Domnul Isus a înviat pe Lazar, așa înainte de venirea sa întru mărire și putere, va învia pe cei morți. „Pentru că de credem, că Isus a murit și a înviat: așa și Dumnezeu pe cei adormiți întru Isus aduce-i va împreună cu el. . . . Că însuși Domnul întru poruncă cu versul arhangelului, și întru trimbița lui Dumnezeu se va scobori

din cerin și cei morți întru Hristos vor învia întâi.“

Este adevărat tot timpul acesta așa înțocmit ca să nutrească și învâpăieze focul dragostei, care aduce liniște în inimi punându-ne înainte în figuri bnuătățile acestei sărbători. Că un lucru, ce prin alegorii ni-se comunică, mai tare ne mișcă și ne desfătează, ca și când ni-s'ar spune cu cuvinte proprie. Și inima, care e implicată numai cu lucruri pământesti, nu ușor se aprinde, dacă nu se conduce la cele spirituale, prin asemănări corporali.

Deci să ținem și venerăm așezămintele s. bisericii, cari toate sunt spre edificarea sufletescă a credincioșilor, și nici decum nu se pot considera ca obsolete.

Comloșul-mare, 13 Martie 1906.

Dr. L. Luca.

Obiceiuri rituale.

— Reflexiuni finale. —

II.

Dela graniță, în Martie 1906.

Fiind-că reflexiunile D-lui V. G. din nr. 10. al „Unirii“ se referesc în cea mai mare parte la cele scrise de mine, deși în materia asta nu aveam intențiune de a mai lungi vorba, mă privesc deobligat a mai reveni.

Punerea cestiunei datinilor rituali pe tapetul publicității din partea D-lui V. G. a reclamat-o tocmai voința arbitrară a D-sale de a șterge „motu proprio“ și „brevi manu“ obiceiul străvechi al punerii în sicriu. Fiind-că argumentele aduse, nu-i convin,

să poftescă a-și realiza principiul, „sic volo“. Cum-că ce va urma? — nu sunt tare curios.

Mult mă mir și de astă-dată, cum de nu se impacă cu variațiunea formelor adoptate, cari se pot observa la toate confesiunile. Nu s'a convins D-sa vre-odată din acțiunea rituală a înmormântării la rom-catolici, că după împlinirea celor strict prescrise în ritual, preoții și cantorii străini privesc la preotul ori cantorul local, că ce vor să mai cânte ori să zică după obiceiul lor; apoi cântă și ei ajutând, fără de a se scandaliza pentru „divergință“? Lucru principal în genere este, că cele prescrise de Euchologin să se eșecute, apoi alte forme iertate și plăcute creștinilor, nici când nu pot să ajungă la uniformitate. În privința asta să nu-i fie frică D-lui V. G., că nu stăm noi mai rău decât alții. Nu-i vorba, trebuie să recunosc, că fiindu-i acțiunea punerii în sicriu peste mână, și contra — argumentele trebuie să-i fie asemenea.

Mai am o observare. Eu am afirmat adevărat, că cei competenți din precauțiune nu au redactat opul contemplat în conciliul prim, cu privire la uniformitatea rituală. Dl V. G. neținând cont de „eșecutarea“, ci legându-se tare și la inima D-sale de „aducerea“ legii, prin modul de argumentațiune așa numit „sotic“, mi scoate dilema, că cei competenți, nelucrând opul dorit, ori n'au avut largă și părintescă precauțiune, ori... astfel eu urmarea asertiunii mele nu o voi susține. Cindată dilemă, mai ales în chestii de praxă! Pentru-ca totuși să scap de zăpăceala ei, apoi întreb și eu, că anumiți paragrafi din anumite legi pentru ce nu se eșcută? — Pentru-că nu în decursul unui an, ci în o singură zi, delăturându-se indigna, cutare paragraf a devenit ori superflu, ori costigitor

atunci, vezi bine, petrecerile lungi nu pot să-ți facă bine.

— Da, cu inima. Dar imi trece, nu-i nimic, știu eu că-mi trece!“ Baronița se spărie de glasul lui; nu l-a auzit nici când să vorbescă așa de adânc, ca de pe altă lume.

„Auzi, dragă, eu văd că suferi. Să dormi în noaptea asta la noi. Trimitem după un doctor.“

— Nu, Doamnă, nu e de lipsă. Știu eu că-mi trece.“ Își roti odată prin casă ochii măriți de durere, se sculă și plecă.

În odăița lui părea că i-s'a mai nșurat durerea și putea judeca mai limpede. O, da, nespun de limpede vedea, ceea-ce până acum n'a văzut. Zguduri de friguri îi cuprinsese trupul tot, și inima începuse să-i bată de-odată tare. Îi venira în minte clare icoanele din trecut. Își vedea într'o lumină mare copilăria lui. Luncile cu iarba miroitoare, cerul senin și înalt, pădurile întunecate și spre miazăzi munții vineți. Părea că nu le-a văzut în viața lui așa de frumoase ca acum. Preoteasa și popa păreau că privesc în depărtări și tot așteaptă pe bine să vie. O, da, popa Iancu e un stânt! Când l-a dus la școli străine, nu știa popa Iancu ce are să urmeze. Și iată te a urmat. Acolo a suferit cu inima arsă de durere, cu dinții înțeleștați toate batjocurile străinilor. Ochii îi ardeau și nu cunșau să privească la dascăl în față. Simția că n'ar fi bine să-l privească. Așa a dus-o doi ani și n'a spus la nime nimic. Dar ită de când s'a întâlnit cu Ella, el a început o altă viață. Îi părea că toată lumea îl privește cu ochi buni, și nu mai auzia batjocurile, ce i-se făceau. Ella era străină,

dar simția Dan că de-ar fi toți străinii așa, ar fi cu toții frați. Și i-se părea une-ori că sunt cu toții frați. El n'a mai putut să facă nici o deosebire între nația lui și altă nație. Fără să-i pese câtuși de puțin, se alipi tare de femeia asta, și era hotărît să trăiască străin, să trăiască în apropierea Ellei. Fără nici o greutate a suferit să-i zică Havasi, când erau străini la casă. Cei nu nume? Dan a tot mers așa orbiș înainte, până ce în sara aceasta s'a descărcat un trăsnet aproape de el. Și trăsnetul acela a fost răsul batjocoritor al Ellei. — Și din descărcarea aceea s'a făcut de-odată lumină în jurul lui, în mintea lui. O, numai acum înțelege el întreaga noapte a înșosirii sale. Aude cum îi sună în urechi batjocurile vechi dela școală, și-l dor acum, cum nu l-au durut nici odată. Abia acum înțelege cuvintele baroniței, nespun de umilitoare: „Tot la noi mergi și pe anul viitor? Foarte bine faci. Înveți o limbă, pe urma căreia poți să trăiești în viață.“ Adevărat limba lui e o zdrantă de lăpădat, nu mai poți trăi în lumea asta cu ea? Și uite, când a părăsit seminarul și a venit ca un smintit să nu moară Ella, baronița în loc să-i deie lăcaș aci la ea și toate celea de lipsă, i-a câștigat un loc de scriitor. Îi era rușine să-l ție la casă. Da rușine, vezi că a făcut să-i zică și pe alt nume, să nu știe nime din ce neam se trage. Adevărat neamul lui e o batjocură a lumii? Să nu fie vrednic să steie în rând cu alte neamuri? Vai Dane, cât de orb ai fost tu, numai acumă bagi de samă. Cât de nefericit ești tu, Dane, că, iată, ochii aceia, ce te-au făcut să iei lumea în cap, nu oglindează un suflet deosebit de cei, pe cari i-ai întâlnit în jurul ei, și pe cari nu

ai putut să-i suferi nici când. Cum te-ai putut tu hotărî să-ți petreci viața între astfel de oameni?

Dan se cutremură și se umplu de groază: locul acesta de scriitor baronița i-l'a câștigat. Din el a trăit trei ani! Și i-se părea acum, că viața lui de trei ani a fost o viață de părăsit, slujba lui o slujbă murdară.

Vântul care-l simți la baronița în casă, se poru acum iară. Părea că vrea să-l răcorească și să spele de pe fruntea lui o pată grea. Și părea că aduce de departe icoane clare, luminoase. Ochii lui Dan se deschiseră mari să vadă bine: popa și preoteasa îl așteptau cu brațele deschise, și icoana aceea întunecată din părete părea că se luminează. — Cum de n'a putut să înțeleagă el până acum, că toți străinii is de aceeaș pânură? Uite, acum par'că ce-este în ochii înlăcrimați ai preotesei, în privirile aprinse ale popii, judecata aceasta!

Dimineața Dan telegrafă acasă: Să trimita căruța la gară. Apoi scrisse baroniței cu litere, ce pătrunseră prin hârtie. „Mă duc și nu ne vom întâlni mai mult. Dru-murile vieții noastre n'au fost făcute să se întâlnească.“ Dan rămase un răstimp pe gânduri: ce să-i scrie Ellei? Mai avea el să-i scrie ceva? Nu avea. Și cum i-ar și putea scrie acum?

Popa Iancu îndată ce primi telegrama, eși furtună pe ușe, rupse căpestrele, cu cari erau legați caii în grajd, și-i îmbracă în hamuri până ai număra zece. Se urcă în trăsură și-i arse din pleasna de fuior. Dar la poartă caii se opriră de-odată, frământându pământul. Popa îi înforă să sară în două picioare. Preoteasa Maria eși spăriată în

și nepotrivit. Aducerea legii e mai mult teorie, executarea ei însă praxă. Apoi dela teorie până la praxă mai este încă o fugă bună. Asta o știu și cei mai puțin experți în treburile legii. Așa și cu opul din cestinne. El a fost hotărât a se eda pe motivul unor anumite propuneri basate pe cutări inconveniente (vezi bine, nu d. e. „punerea în sicriu“), cari delaturându-se, edarea opului a devenit cel puțin neoportună.

Dar să presupunem, că s'ar chiar executa canonul conciliului, iar opul „uniformității“ ar șterge acțiunea punerii în sicriu, va garanta cineva, că formele iertate și poftite de către unul sau alt creștin, nu vor destrăma ele din nou uniformitatea zădarnic dorită?

Intrebare grea!

Ioan.

CORRESPONDINTE.

Scrisoare din Viena.

— dela corespondentul nostru. —

Viena, la 20 Martie.

Foia catolică „Vaterland“ face un bun serviciu, când arată legătura ce există între programul coaliției și programul francmasonilor magiari. Articolul foiei amintite l'a reprodus „Reichspost“ în numărul său din 17 Martie, după aceasta dau și eu unele schițe din vastul program al francmasonilor magiari.

Programul a fost gătit de logea „Nemzeti pahaloy“ din Pesta, în anul 1904, și propus congresului francmasonilor magiari din 1905, care l-a și aprobat prin circulara dată în Octomvrie 1905.

E lucru marcant, că pecând congresul

universal al francmasonilor ținut din 4 până în 7 Septemvrie 1902 declară francmasonismul de societate internațională: francmasonii magiari declară în programul amintit, că ei trebuie să stee în linia primă în serviciul scopurilor naționale, căci statul național magiar încă nu e clădit. În lupta pentru idealul acesta fr. * * magiari au să poarte o rolă principală. Ca datorințe concrete se înșiră în programul amintit: 1. analizarea dualismului din punctul de vedere al suveranității naționale magiare; analizarea relației față de Croația, Slavonia, Dalmația și Fiume, și introducerea unității naționale magiare și în țările acestea; reforma militară din punct de vedere național; estinderea posibilă a dreptului electoral având în vedere cât numai se poate interesul național.

În punctul al 2-lea se ocupă cu chestia naționalităților. Se impune, să adune date pozitive cu privire la mișcările naționalităților, să țină în evidență institutelor, să aplice cât de aspru măsurile satorite de lege în contra agitațiilor. Punctele 3 și 4 se ocupă cu activitatea socială și economică a logelor magiare; în punctul 5 se pretinde instrucție universală gratuită, dată de stat. — În aliniatul ultim se pretinde dela toți membrii să agite pe toate terenele pentru programul acesta, neîndestulându-se numai cu enunțatiuni teoretice. Se recomandă în special presa, publicarea de studii și broșuri, apoi societatea de magiarizare „Országos Magyar Szövetség“, ai cărei membrii sunt toți francmasonii magiari.

Acesta e pe scurt programul publicat pe lung în foile amintite. Ambe foile acestea au arătat deja mai de multe ori legătura ce există între coaliția magiară și francmasonii magiari. — Dacă cineva cunoaște cum se cade programul coaliției — ce de astfel

e foarte greu de cunoscut, fiind cărpit zi de zi — și îl asemănă cu aceasta, va trebui să recunoască identitatea autorilor. Nici nu e mirare, căci despru Kossuth, Barabás, și alții, se știe că sunt francmasoni; și iarăși Andrassy, Iusth, Tóth sunt foarte răi creștini, deci posibil, că sunt și francmasoni.

E de remarcat un articol, publicat de un Croat în un alt număr a foiei „Reichspost“, în care se arată, că urzitorii croați ai rezoluției fi umane sunt francmasoni. Dupăcum știam începutul l'au luat Polonyi și Kossuth; deci putem zice, că toată isprava (= nimica) fi umană e o capod'operă francmasonă. — De altfel bieții, rezoluționisti croați au rămas foarte supărați, că n'a putut încheia legături de sinceră (!) amicitie cu Magiarii, și pe când ei așteaptă aurora zilelor, în cari vor putea crea această operă gigantică: toți confrății lor îi batjocoresc și persiflează. — Singur „Novi List“ din Fiume, mai kosuthist decât „Magyarország“, aduce laude cu grămada „bravilor Magiari, cari apără constituția“. (Azi îmi zise un prietin croat, că li-se-va scula părul rezoluționistilor, când le va prezenta redactorul dela „Novi List“ contul).

La revedere!

Iob.

MISIUNI POPORALE.

De pe Jiu, Martie 1906.

Prima încercare cu misiunile populare s'a făcut cu ajutorul lui Dumnezeu și în districtul protopopesc a Jiului în zilele 21 și 22 Martie n. a. c. în comuna Păroșeni, și pe lângă toate greutatele începutului, succesul a fost peste așteptare îndestulitor.

Conducerea serviciilor săvârșite a picat în sarcina veteranului, dar neobositului protopop M. On. Domn Stefan Radic, având de ajutor pe lângă preotul din loc On. George Todoran și pe Ioan Pataki din Vulcan, pe Ioan Pepenariu din Bărbătenii sup. și pe Atanasie Bologa din Lupeni.

În ziua întâiu s'a început cu Utrenia și cetirea ceasurilor. La sfârșitul Utreniei, când erau deja adunați credincioși în număr conziderabil, Dl protopop a ținut predica primă despre scopul omului și în legătură despre penitență; — a urmat apoi mărturisirea credincioșilor și continuarea serviciilor făcându-să vecernia și liturgia. La priceasnă Ioan Pataki a ținut predică despre Sfânta cuminecătură, după carea s'au cuminecat din trei potire toți credincioșii spovediți.

După amiază s'a cântat Paraclisul Născătoarei și s'a cetit Pavecernița, la cari însă au fost mai puțini credincioși nefiind obișnuiți cu atari servicii, dar și din cauza depărtării locuitorilor pe întinsele dealuri și văi dintre munți.

Acum după Utrenie Dl protopop a predicat despre Mărturisire, după care s'a început spovedirea preoților și a învățătorilor: districtuali, cari pe aceasta zi au fost vocați la sinodul protopopesc, și pe urm credincioșii adunați, iar la liturgie s'au cuminecat cu toții.

La sfârșitul Liturgiei Atanasie Bologa a predicat în contra vițiului beției și în câteva cuvinte și în contra concubinatalui.

După aceasta ieșind în cimiteriu a ridicat parastas pentru cei repositați, și ai

pridvor. „Pentru Dumnezeu, Iancule, ce te-a apucat? Îmi vine să-mi fac cruce! Ce-i cu tine Iancule? Unde ai de mers cu căruța?”

— Vine Dan, Marie, astăzi vine!

— Vine? Atunci mână, părinte, mână în grabă!

Numai peste câteva clipe au băgat de samă că poarta e închisă. Căruța a trebuit dată înapoi și numai după aceea durui podișorul dela poartă. Barba noii futura în vânt și caii se umplură în grabă cu spume.

Când sosi șirul lung de vagoane, cum trecură puțin de gară, popii i-se părură că nu vreau să se oprească și începură să alerge după ele. Când se coborî Dan, pona Iancu l-ar fi cunoscut dintr'o mie, deși nu mai era Dan cel de odată. Nu l-a sărutat, nu l-a strâns în brațe, ci stringând mâna băiatului ca într'un teasc de fer i-s'a uitat drept în ochi: „Ai venit, Dane? Era să mori acolo prin străini! Bine ai făcut, Dane bine ai făcut. Nu te teme, Dane, va trece tot. Ajută Dumnezeu.“

Căruța porni într'o goană și mai nebuună. Ai fi zis că la mijlocul drumului caii vor trebui să plesniască. Popii i-se părură că a furat o comoară scumpă și aleargă să o ascundă acasă cât mai curând. Din când în când își da peste umăr barba mare: Dan era tot în căruță! Și Iancu ardea cu pleasna de fuior iepele pe spinare, pe șolduri, de părea că le sunt întinse sfori pe sub piele.

Popa a tras în sara aceea o cină până după miezul nopții. Îi spunea preoteasa: „Las să se culce Dan. Ce, atâta amar de lume, cât a venit, l-a zdrobit cumu-i măru!

— Ba nu! Ce, știi tu! Așa-i, Dane, că nu ești ostenit? Săune numai, Dane. Spune, frate, ce sfântu, doar nu te vei fi ostenit.“ Și Iancu îi învaluia cu o privire, prin care vedeă un suflet aprins, desfăcut par'că de trup, care în toată clipa poate să pornească într'un avânt mareț, să nu se mai întoarcă.

„Simțiam eu, frate, că tu nu vei putea suferi nici o umilire. Gândul acesta a ținut sufletul în mine. Mai, Dane, mă, ce crezi tu, ce ar fi fost de nu te mai întorceai? — Ia, ar fi trecut ele odată și zi ele ce le mai aveam de train! Cine ar fi știut diure noi atunci: ce e viața?”

Popa se frământa pe scaun și nu se putea așeza bine.

„Drept ai, Dan! Asta din sufletul meu a esit. Suntem și noi cineva în lumea asta. Și nu și-a mai bate nimeni joc de noi. Acum să știi, că ești om, Dane! Bea frate, să bem păharul acesta iar în sănătatea ta.“ Și el ciocna ca și când ar fi vorbit cu un străin: „Să trăiască Dan, la mulți ani să trăiască!”

Dan durmi bine, după-ce vre-o trei nopți de zbucium îl storseseră, ca și când ar fi zăcut patru luni pe coaste. În zilele următoare, încetul cu încetul i-s'au luminat și cele din urmă ascunzături întupecate, ce i-au rămas în suflet. În aerul iavietor, sub bolta albastră de ciocare, obrajii lui începeau să se rumeniască. Zicea de multe-ori cu ochi umezi: „Vai, mamă, cât e de bine acasă!”

(Va urma.)

I. Agârbiceanu.

a predicat Ioan Pataki despre învierea morților și despre judecată. Observ că serviciul acesta era luat în program numai după amiazi, în vederea mulțimii poporului adunat însă, și din temerea că după amiazi nu să va mai aduna, s'a făcut imediat după Sfânta Liturgie.

Dee bunul Dumnezeu, ca începutul modest făcut pe cărarea aceasta să aibă continuare la poporul nostru muntean insetat de învățatură și încunjurat de străini.

P.

REVISTE.

Budapesta. Sensația zilei e audiența în corpore a guvernului la Monarhul. Foile oficiale susțin, că această audiență s'a făcut la propunerea lui Fejérváry, care a rugat pe regele, ca în chestia nouelor alegeri și în general a situației actuale să asculte și părerea membrilor guvernului. Că ce s'a hotărât cu privire la noile alegeri, nu să știe pozitiv.

Să susține deoparte, că alegerile în timpul prescriis de lege, nu să pot ține, de altă parte însă, că Monarhul și-a rezervat dreptul de-a hotărâ asupra acestui punct pe mai târziu.

București. Societatea „Obolul“ a anunțat reprezentarea unor piese franțuzești pe scena Teatrului național. Tendința elitei din România de-a franțuzi a aflat o împotrivire puternică în tinerimea universitară și în oamenii cu iubire față de limba țării. În sara reprezentației a fost o manifestație ostilă contra „franțuziților“. A fost și o ciocnire sângeroasă cu morți și răniți, între poliști și manifestanți s'au făcut mai multe arestări. Reprezentația nu s'a putut ține. A doua zi iritația populației din București a fost de tot mare; aproape la 50 mii manifestară din nou contra curentului de a franțuzi.

Expoziția generală dela București.

Comitetul Asociației noastre, incredințat cu aranjarea pavilionul românilor din Ungaria, s'a văzut constrâns, ca în fața opreliștei guvernului nostru, să publice următorul:

A V I Z.

În conformitate cu decizia Comitetului central Nr. 68. din 19 Martie a. c. se aduce la cunoștința despărțământelor „Asociației“ și a publicității române la care aceasta s'a adresat în afacerea *Expoziției generale române din București*, că Dl. Ministru r. u. de interne prin ordinația sa Nr. 146/1906. din 13 Martie a. c. a oprit „Asociația“ dela aranjarea și înzestrarea pavilionului Românilor din Ungaria în partea etnografică a Expoziției, și că Comitetul central, deși convins că această ordinație nu are nici o bază legală de drept. — totuși, spre a nu expune „Asociația“ la alte neplăceri mai grave, — a decis sistarea acțiunii începute și a încunostințat Comi-

sariatul general al Expoziției despre această hotărâre.

Sibiu, 21 Martie 1906.

Presidiul Asociației:
Iosif Sterea Șuluțu.

Dl. C. Diaconovich, delegatul comisariatului expoziției, roagă pe toți aceia, cari au făcut pregătiri pentru participarea lor la Expoziție, să continue lucrările începute și să aștepte avizul comisariatului general care fără îndoielă va lua în timpul cel mai apropiat dispozițiile necesare, ca acțiunea sistată din partea „Asociației“ să se continue pe altă cale, și că Românii din Ungaria să nu rămână neprezenți în partea etnografică română a Expoziției. — Dsa stă la dispoziție pentru ori-ce informații.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Pentru biserica gr-cat. din Șomfalau (distr. Dicio-Sân-Mărtie) s'au donat următoarele lucruri: Anica Muntean, a donat un stiehar frumos, în preț de 10 cor. Ana Dămian m. Belea cu cei doi fii ai săi din America. Tit și George, a donat un rând de ornate negre de catifa cu toate apartinențele, în preț de 60 cor. Ioan Milea, a donat o ladă pentru păstrarea ornateilor, în preț de 6 cor. Ghigor Orlandea, cu soția-sa Maria, a donat un sfeșnic de lemn doplu în mijloc cu o ernee, în preț de 6 cor. Saveta Medeszan u. Saciu, a donat un Liturgier, ediția nouă, legat în piele neagră, în preț de 8 cor. Mihail Dămian alui Toma și soția-sa Raehela au cumpărat un Ostoich mic cu Pentecostar legat în preț de 3 cor. 60 fil. Ștefan Saciu a donat două ernee de plon pe noua casă parohială, în preț de 4 cor. Veronica Orlandea o litră cucuruz sfărmit. Dumnezeu să le răsplătească fantele lor maritimose. Șomfalau, la 15 Martie 1906. — Nic. I. Platon, adm. parohial.

Din Arhidieceză Nicolou P. Rațiu, adm. paroh în Turua-veche a fost numit vice-protopop onorat. — **Georgiu Negrea,** adm. paroh în Jidveiu, a fost numit paroh în Sântă-Mărie, traenul Bilei. — **Alexandru Valea,** adm. paroh în Sântmărtinul-de-câmpie a fost numit paroh tot acolo.

Fondurile arhidiecezane. Fondul pentru *Masa studenților* dela școlile din Blaj a fost la sfârșitul anului 1905, de 20605 30, cu un venit anual de peste 1000 cor. Ar fi tare de dorit, ca listele de colectare să se retrimită cu ori-ce rezultat Direcției gimnaziale, spre a se pută încheia colecta. — **Fondul Internatului de fetițe,** făcut numai din colecte la sfârșitul anului 1905, a fost de 17082 15 cor. Deși contribuțiile pentru acest fond au scăzut anul trecut totuși se pot crea încă 2 alumnate de câte 100 cor. pe lângă cele 4, deja create, iar ajutoare anuale de câte 100 cor. se pot da 15. Observăm, că atât din alumnate, cât și din ajutoare, se îmbrățeșc copile de a proților arhidiecezani cari au contribuit la înființarea acestui fond cedând în favorul lui stipendiul dela 10-20 liturgii. Ofertele acestea sunt binevenite și pe venitor. — **Fondul de liturgii** a împărțit în 1905 ca stipendii proților peste 26 mii cor. o sumă destul de respectabilă între îmbrăjurările actuale. Din suma aceasta de abia 3000 cor. au fost dăruite fondului Internatului de fetițe și nici 100 cor. fondului *Subsidiar a proților*, deși este hotărâre sinodală ca jumătate ori 10%, din stipendiile de liturgie să se dăruiască acestui fond. Averele fondului acestuia, angmentată numai din contribuții benevole s'a ridicat la cifra de 8322 05 cor. — **Fondul Colecta Crucerului,** inițiat cu atâta însuflețire, la sfârșitul anului 1905, a fost de 4780 61 cor. În întreg anul n'a

primit decât 6 cor. contribuții. Venitele după capisatul depus, se dă ca ajutor unui învățator, din o comună de margine, în părțile mestecate cu străini. — Am împărțit aceste date, spre a fi ca dovadă, că cu împorenă lucrare și jertfă arătea se pot face, iar cu răceală, și indiferentism, multe lucruri bune, rămău în balta. Ajută-te și Dumnezeu îți va ajuta!

Asociațiunea la sate. Comitetul despărțământului Blaj al Asociației pentru cultura și literatura poporului român, a hotărât să țină o serie de prelegeri economice în comunele de pe teritoriul despărțământului. Începutul s'a făcut duminică în 25 Martie în comuna Crăciunel. Aici s'au prezentat d-nii Ioan Negruțiu, directorul desp. Gavril Precup, prof. Nic. Pop. prof., apoi advocații Dr. Daniil Sabo și Dr. Cornel Ordace. Poporul s'a adunat în număr neașteptat în sala noiei școale în frunte cu păr. Latin și învăț. Barbuleț. Aici a luat cuvântul prof. Precup vorbind în termeni populari de Asociațiune și foloasele ei pentru popor. Dl. N. Pop. le-a vorbit despre cultura rațională a vieii, iar dl. I. Negruțiu, despre nutrețul măiestrit. Conferențarii au izbutit să țină atențiunea poporului încordată cu exemplele vieii. Poporul a arătat deosebit interes acestor conferințe, și să putea ceti de pe fetele lor bucuria, ce o simțese, auzind pe domniilor dela Blaj, ce sfaturi și învățături folositoare le dau. La sfârșit li-s'au împărțit un număr frumos de cărți instructive; iar păr. Latin a multămit comitetului în numele poporului adunat pentru interesul, ce-l arată întru luminarea lui. Sperăm și credem că comitetul despărțământului nostru va fi pretutindenea întâmpinat cu dragoste în frumoasa îndatorire, ce și-a luat de-a lumina poporul nostru.

Dela societatea meseriașilor. Duminică în 25 Martie dela 6-7 oare sara a ținut în localul meseriașilor al spiritual Ștefan Roșian o conferință despre „curățania sufletului“. Meseriașii nostri s'au prezentat aproape toți, cu soții și cu copii. Conferința dlui Roșian, a fost una din cele mai instructive și de tot potrivită și actuală. Publicul l-a ascultat cu deosebită atențiune și i-a adus conferențiarului mulțumite, rugându-l să-i mai întretină cu astfel de teme. Micul Trifan a declamat fără gresală spre umirea tuturor, frumoasa baladă „Movila lui Burecel“. Ne pare bine, că pe încetul măiestrii nostri se dedau a aprea povetele bune, ce li-se dau.

A V I Z.

Frumoase și trainice rame pentru oglinzi și chipuri ofere prompt și cu preț moderat

VILHELM NAFTALI
în Blaj.

Comandele din provincie se esecută grabnic și cuiant.

Dacă copilul

cărnia trebuie să-i dai medicină, o ia bucuos, poți să fi sigur, că efectul medicinei e cu mult mai sigur ca și în cazul, când copilul nu ia bucuos medicina. Aceasta să poate observa cu deosebire la *Emulsunea de Scott*, care e un preparat gustos și ușor de mistuit. Să pregătește din ulei de ficat de pește și din var și hypofosfiți de natriu. *Emulsunea de Scott* să folosește cu deosebire cu rezultat bun la morburile de copii. — Contribue mult la creșterea și întărirea copilului.

Peacurul cu batogul cel mare este semnul de garanție al procedurii veritabile a *Emulsunii lui Scott*.

Să poate afla în ori-ce apotecă.
Trimite-odu-se 75 fileri, și provocându-se la „Unirea“, primește fie-care franco o sticlă de mustră dela Dr. BUDAI EMIL,
farmacia orșului
BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Prețul unei sticle originale costă 2 cor. 50 fil.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Spiritismul.

(Continuare)

2. Medii: *Davenport* și *Cook*. Florence Cook, prin anii 1870 și următorii, era o medie vestită. Mai apoi s'a măritat după *Corner*, și pe cum se vede și-a pierdut și farmecul de medie, căci a fost prinsă cu înșelăciunea într'o ședință spiritistă ținută în Londra, la 9 Ianuarie 1880, în localul dela: „British national association of Spiritualist, Great Russelstreet 38. La ședința aceasta luaseră parte și doi prieteni: *George R. Sitwel* și *Carol von Buch*. Ei mai participaseră și la alte ședințe, în cari se zicea că ar fi apărut spiritul unei anumite *Maria*, copilă de 12 ani. Dar aparițiile acestea le erau suspecte. De aceea s'au sfătuit să aștepte adevărul. Media, doamna *Corner*, pentru delăturarea ori cărei suspiționi, fusese legată pe un scaun, așezat după cortină, după prescrierile prezidentului societății. În sală ardea numai o lumină. După câțva timp apare fantezma și vine către public. *Sitwel* sare și o prinde, iar celalalt, *von Buch*, dă în lături cortina, așa că publicul a putut să vadă scaunul mediei gol. Scriseră un articol despre aceasta în ziarul *Times* din Londra, cu datul de 10 Ianuarie 1880.

Înainte de *Cook*, fuseseră demascați frații *Davenport*, în luna lui Septemvrie 1886, la Paris, în sala *Herz*. Specialitatea lor consista într'aceea, că legați fiind, după câțva timp se prezentau publicului, deslegați. Cu ocaziunea unei ședințe, inginerul, care i-a legat, a făcut observarea, că funia, ce le-a căzut la picioare, n'a fost aceea, cu carea i-a fost legat. Iar cu ocazia unei alte ședințe le-a nublă și mai rău. Ei se aflau pe bina salei *Herz*, și aci au fost legați unul de altul. Funia apoi a fost trasă pe după o grinduță. Și când apar ei înaintea publicului deslegați, sare unul din public arătând că grinduța era mobilă după plac. Înșelăciunea era desvălită. Cazul acesta s'a descris în ziarul *Le Pays*, și-l raportează și *Dr. Paul Gibier*.¹⁾

3. Sunt demascări și mai recente. Una s'a întâmplat în 1890, în America. Acolo era un mediu, respective o medie: *Cadwell*, ținută în mare cinste de medie, între spiritiștii americani. Dar fiindcă era suspectă, s'au angajat patru colaboratori dela ziarul „*Newyorker World*“, să o demascheze: trei bărbați și o muiere. Cu mare chin și vai ajung și ei în sala ședinții. Erau de față ca la 40 de persoane. Tablele ferestilor erau închise, întunec perfect în sală. Cei trei colaboratori își puseseră buzunare de piele la pantaloni, și în ele câte o baterie electrică. Firele electice le-au fost conduse de aci peste spată în mânci, și aci au aplicat câte un con, ca punând curentul electric în funcționare, să lumineze. Apar spiritele, acum unul, apoi altul, apare o pretinsă indiană, carea ar fi trăit cu 14,000 de ani înainte de aceasta, și apoi o pretinsă teatralistă. La un semn dat, sare un colaborator cu muierea colaboratoră, în chiiă vecină. Colaboratoarea prinde media *Cadwell*, ceilalți doi colaboratori se suie pe scaune, ridică lămpile electrice, și publicul vede cum se luptă ziarista cu media *Cadwell*; se deschid ferestile și la lumina zilei se descopere înșelăciunea pe deplin.

Au mai fost și alte înșelăciuni. Astfel fu demascat mediul *Eglinton*, în München, într'o ședință din Maiu 1880. El se angajase, că va suna de sine un armoniu, dar când a fost la adevărat, el a apăsat clapele. L-au prins prin aceea, că unii din cei prezenți au mănjit clapele cu funingine, ce neștiind el, s'a umplut pe degete. Alte cazuri nu mai înșir. Destule sunt și acestea, ca să se vadă, că fenomenele spiritiste de multe ori nu sunt altceva, decât înșelăciuni.²⁾

Dar din faptul, că une ori au fost înșelăciuni în fenomenele spiritiste, nu urmează, că toate ar fi înșelăciuni. Așa raționează partizanii spiritismului. Ori ca să mă folosesc de cuvintele lui *Hașdeu*³⁾: „Unii se tem și se feresc de Spiritism din pricina cătorva șarlatani prinși, cum se zice, cu ocaua mică sau cu mâna în sac, după cum alții se fac aței din pricina păcătoșiei unor popi.

Dar atunci o mai mare coțcărie ar fi medicina întreagă, în care șarlatanismul e ceva de toate zilele. Și apoi oare numai medicina? Nu se află nici o știință, nici o meserie, nici o ramură de traiu, în care să nu se fi strecurat și să nu se acieze oameni de rea credință, tot așa pe cum nu este nici un fel de monetă, care să nu fi avut pe capulzani ai săi.“ A doua observare o face *Allan Kardec*, în *Livre des médiums* pag. 423,¹⁾ și după el *Hașdeu*²⁾ observă, că un mediu poate să-și peardă puterea ori pentru totdeauna ori pe un timp, pentru că, între alte motive: spiritele nu depind dela om, așa că el să poată dispune de ele în timpul și locul unde voește. Urmarea e, că părăsindu-l spiritele, mediul se ajută de sine, cum poate, ca să nu rămână de rușine înaintea publicului, și atuncia e ușor să-l prindă. „Însă nu trebuie să uităm adaug ei, că șarlatanul de astăzi poate să fi fost mai înainte un adevărat mediu.“ — În fine observ cu *Dr. Lapponi*³⁾ nu se poate pricepe, cum de din mulțimea aceea grozavă de medii nu s'a aflat nici măcar unul, care să arete omenimei apucăturile mediilor spiritiști, cu toate că prin aceasta și-ar fi câștigat renume înaintea celor buni, și isvor însemnat de venit.

La observările acestea generale se mai adaug alte observări.

1. E fapt, că spiritismul e lăfit foarte tare, și mai cu samă în societatea cultă. Căci spiritiștii au avut și congrese, la cari au luat parte, sau cel puțin au aderat, o mulțime de oameni. Au dogme și morală, și societăți religioase număroase, și ziare. Au statute. Și dacă luăm în socotință batjocura, ce vor fi întâmpinat-o și o întâmpină zilnic, din partea necredincioșilor — se înțelege în ale spiritismului —, mai cu samă după demascările făcute, nu putem presupune că oamenii aceștia, dintre cari mulți sunt bărbați foarte erudiți,⁴⁾ mai cu samă americani, francezi, englezi și nemți, să fi fost cu toții sinamăgiți, ori înșelați, fără să aibă bază sigură în convingerea lor despre existența fenomenelor spiritiste. Căci a trebuit să le treacă și lor prin minte îndoiala, după ce au fost atâtea cazuri de înșelăciune, și să cerce adevărul.

(Va urma.)

¹⁾ Franco pag. 71.

²⁾ Op. cit. pag. 183.

³⁾ *Ipnotismo e Spiritismo* pag. 181.

⁴⁾ Atari au fost americanii *Greely*, *Horatju*, *Bigelow*, *Bancroft*, *Hare* chimistul, carele a inventat și un „spiritoskop“ pentru descoperirile spiritelor. *Edmonds* jude la tribunalul superior din New-York; *Tallmadge*, guvernorul din Wisconsin, *Lale Owen* ambasador, *Kiddle* superintendentul din New-York; scriitorii și senatorii: *Longfellow*, *Bryant*, apoi *Cooper*, *Fenimore*, *Sargent*, *Epes*, *Dr. Brittan*, *Dr. Bloede* și alții; apoi englezii: *Lyndhurst* cancelar, lord *Lindsay*; lord *Lytton*; medicii: *Elliotson*, *Gully*, *Cameron*, *Sexton*, *Burne*, *Ashburner*, *Dexter*, *Haddock*; profesorii: *Challis*, *Huggins*, *Gregory*, *Mayo*; juriștii: *Dr. Chambers* și *Dr. Cox*; scriitorii: *Thakeray*, *Trollope*, *Owen*, *Howitt*, etc.; profesorul de matematică dela universitatea din Londra: *Dr. Morgan*, și alții. Francezii: *Dr. Paul Gibier* medic materialist, *Babinet* naturalist, *Floumariou* astronom, *Alexandru Dumas*, *Gautier*, *George Sand*, *Victor Hugo*, *Sardou* profesorul dela facultatea de medicină din Paris *Carol Richet*, astronomul *Goldschmidt*, etc. Pe lângă rușii: *Aksakow* și *Butlerow* profesor de chimie și membru al academiei rusești de știință, citați mai sus, mai sunt: baronul *Teodor Meyendorff*, prințul *Kurakin*, prințul *Volkonsky*, contele *Sollohub*, contele *Platow*, baronul *Alexandru Meyendorff*, prințul Constantin *Suwbrow*, *Dr. Spire* din Odessa și alții. Nemții: *Hermann E.*, *Fichte* († 1879), *Zöllner* († 1882), *Hoffmann* († 1881), *Perty* († 1884), *Wittig*, apoi psihofizicul: *Fechner*, și matematicianul *Scheibner*, ambii din Lipsca: electricianul *W. Weber* din Göttinga, cești trei din urmă soți de ai lui *Zöllner* în cercetările fenomenelor spiritiste; și alții. Cfr. *Schneider* pag. 128 și urm. Profesorii italieni: *Lombroso*, *De Amicis*, *Vizioli*, *Tamburini*, *Schiaparelli* directorul observatorului astronomic din Milano, și alții. *La Civiltà Cattolica*, Ser. XVIII vol. V pag. 402; și *Franco* pag. 126.

A apărut interesanta carte a savantului prof. N. IORGA:

Neamul românesc în Ardeal și țara Ungurească

II. t. a 2.50 5 cor. + 30 fil. porto.

Să află de vânzare la **LIBRĂRIA SEMINARIALĂ în Blaj.**

¹⁾ „Le Spiritisme“ III edit. Paris 1891 pag. 183 și urm. Franco op. cit. pag. 72—73.

²⁾ *Wolkenb.* pag. 124—125.

³⁾ „Sic cogito“ pag. 14.

Datorințele bărbaților. *)

„Fericit bărbatul, carele se teme de Domnul, întru poruncile lui va voi foarte.“

(Ps. 111, 1.)

Fără îndoială iubiți bărbați creștini, voi sunteți partea cea mai de frunte a neamului omenesc. Vouă vă sunt supuse femeile și fetele, vouă vă sunt supuși copiii. Voi sunteți stăpânii, vouă vă este încredințată puterea. Cât de mult atârnă așa-dar de la voi soarta poporului creștinesc! Dacă bărbații sunt creștini adevărați, atunci și ceilalți oameni sunt creștini adevărați, dacă însă bărbații au rupt-o cu credința și cu bunele moravuri, atunci și cu creștinismul din locurile acelea s'a isprăvit. E dar neîncunjurat de lipsă să vă cunoașteți marile datorințe, ce le aveți voi bărbaților, ca să puteți face ceea-ce e plăcut lui Dumnezeu, ca să vă puteți împlini chemarea ce v'a dat-o El întru promovarea binelui oamenilor.

Chemarea bărbatului e foarte feliurită. El are să poarte deosebitele dregătorii, ca să le zicem așa, și după acestea dregătorii așa-dară îi vom socoti și datorințele lui. El este soț de căsătorie, tată, părinte de familie, fin al s. bisericii și cetățean al statului. În fie-care din acestea dregătorii are alte și alte datorințe, despre cari cu ajutorul lui Dumnezeu vom vorbi în cuvântarea de față!

1. Bărbatul e soț de căsătorie.

Bărbatul e soț de căsătorie și astfel e îndatorat să dețină deosebite virtuți. În a. scriptură legătura de dragoste ce este între Hristos și biserică, să socotește drept model a căsătoriei creștine. „Bărbaților, se zice în epistola către Efeseni, iubiți-vă muierile voastre, pecum și Hristos a iubit biserica și s'a dat pe sine pentru dânsa.“¹⁾

Ceea-ce așa-dară e Hristos pentru biserică, aceea trebuie să fie bărbatul pentru muieria sa.

Mai ales trebuie să fie sfințită legătura căsătoriei prin *curățenia* conjugală. Care este scopul legăturii Mântuitorului cu mireasa lui neprihănită, cu biserica? Ca să se umplă pământul cu creștini, raiul cu sfinți. Tot scopul acesta îl are și căsătoria creștină. Când la începutul veacurilor s'a resculat o parte a ingerilor și a căzut, în ceriu au rămas nenumărate locuri goale. Dumnezeu ar fi putut crea alți ingeri, să umplă ceriul cu ei, dar n'a voit, ci a voit să-l umplă cu oameni. Ar fi putut Dumnezeu însuși crea o samă de oameni, cum a făcut de es. Adam și Eva, dar nici aceasta n'a voit-o în atotputința sa, ci a voit ca omenimea însăși să se înmulțască prin căsătorie. De scopul acesta și-au adus aminte patriarhii pururea cinstiti ai legii celei vechi Avram, Iacob și Tobie, și alții când s'au căsătorit. O ce scop mareț are căsătoria creștină: că umple pământul și ceriul cu s'ungi de ale lui Dumnezeu!

Dacă acesta e scopul de frunte a căsătoriei creștine, ce păcat mare sevărește aceea, cari îl calcă în picioare! Cât de mult păcătuiesc acei soți de căsătorie, cari

dacă au fost învredniciți să aibă până în doi copii, cred, că acum ar fi de ajuns; acei soți de căsătorie, cari ce e drept să folosească de drepturile, ce le au prin căsătorie, nu doresc însă să le mai dăruiască Dumnezeu copii; acei soți, cari ce e drept gustă plăcerile căsătoriei, dar apoi înșiși de bună voie și într'adins pun pedecă binecuvântării cerești, nașterii de prunci! Doar cred acești oameni, că Dumnezeu de aceea a instituit căsătoria, de aceea a sfințit-o și a ridicat-o la vrednicia de taină, ca doi oameni, pe dreptul și neîmpedecați de nime să se deie desfătărilor trupești? Nu să poate! Astfel de cugete, astfel de viață să împotrivesc de-adrețul voinței lui Dumnezeu. Bărbaților, ați văzut, care este scopul s. căsătorii; dacă nu voiti să ajungeți scopul acesta, dacă îl desprețuiți, dacă îl căleți în picioare, păcătuiți greu, păcătuiți de moarte! Faptele voastre nu sunt altceva, decât adevărate tâlhării, adevărată ucidere a trupurilor, pecum și a sufletelor a celor copii, pe cari prevedința dumnezeiască vi-a dăruit vouă. Nu vă cugetați la ceea: dar dacă și tatăl vostru ar fi făcut așa cu voi? Într'adevăr, prin faptele voastre nu mai sunteți vrednici nici să trăiți. Apoi dacă câștigați și pe soția voastră pentru faptele voastre mârșave, păcătuiți și prin scandal. Și sufletul acelora îl trageți cu al vostru împreună în locașul blăstămului de veci.

Un bărbat fără de Dumnezeu din legea veche a început a face păcatul acesta și Dumnezeu l-a pedepsit cu moarte năpraznică. Acest bărbat s'a chemat Onan, și de atunci păcatul, despre care e vorba să numește onanie până în ziua de astăzi și să va numi așa până la capătul lumii. Păcatele acestea le pedepsește Dumnezeu și în vremile noastre: El trimite căsătoriiilor boale înfricoșate, cari nu arere-ori aduc moarte; trimite moarte și asupra copiilor ce-i au, și nu le mai dăruieste alții! Apoi urmează... vecinicia cu pedepsele ei și mai înfricoșate!

Sunt unii, cari zic: Numai atâta copii trebuie să ai, câți poți susține. Acestora le răspund: Nu voi, ci Dumnezeu susține omenimea. E un lucru ne mai auzit, ca părinții muncitori și sirguincioși, să nu aibă pâne pentru copiii lor. Dacă voiti însă să fiți mai înțelepți ca Dumnezeu, ei bine, atunci voi înșive voiti să vă aruncați în rușine! Altul zice: la femeia mea nașterea e împreună cu moarte. Ei bine, atunci trăiește în vergurie cu femeia ta, dar nu vătama pe Dumnezeu, ca să nu te deie cu femeia ta împreună morții. Altul zice: Mi rușine cu atâta copii! Nebunnie! Unde este conștiințiozitate, acolo este și rodire; unde însă lipsesc copiii înr'un felu bădător la ochi, despre părinții aceia pe dreptul poți presupune multe rele. Dacă soții de căsătorie au conștiință, n'au de ce să le fie rușine.

Bărbați creștini, poate până acum v'ați îndoit despre aceea, că fapta descrisă mai sus e păcat, ori nu. De aici încolo să nu vă îndoiti, să știți, că de câte-ori să săvârșește e păcat mare, care aduce cu sine pedeapsa, blăstămului de veci.

(Va urma.)

Dare de samă și mulțumită publică.

Curatorul bis. gr-cat. din Lunca protop. Blajului, își ține de plăcuta datorința a multămi și pe această cale locuitorilor din Lunca, emigrați la America de nord (Schmeth-port Cleveland, South-Sarou), cari au inițiat o colecță printre lucrătorii români din acelea orașe în favorul s. noastre biserici.

Special au contribuit:

a) Schmeth-port.

Ioan Gabra 1. Nicolae 80 cor. Vasile Gabra 1. Ioan 30 cor. Nicolae Mihai 30 cor. toți din Lunca.

b) Cleveland.

Pavel Voican 10 cor. Iacob Verza 5 cor. Vasile Lata 1. honvedu 7 c. 50 f. Visalon Mihai 5 c. Leon Lata 2 c. 50 f. Milian Velicea 2 c. 50 f. toți din Lunca, Nicolae Minai 1 c. 25 f. Petru Minai 1 c. 25 f. Ioan Coman 1 c. 25 f. Nic. Lupian 2 c. 50 f. Nic. Șarlea 1 cor. Rosalin Hanzi 2 c. 50 f. toți din Tanu. Petru Coman 50 bani. Ilie Vișa 1 c. 25 f. Nicolae Dancu 2 cor. 50 f. Ioan Dancu 1 cor. Ioan Dancu 1 c. 25 f. Agafie Dancu 50 f. Ioan Lupu 1 c. 25 f. Ilariu Hățăgan 1 c. 25 f. Ilie Lupu 1 c. 25 f. Teodor Popa 1 c. 25 f. Josef Caizer 50 f. toți din Șeica-mică. Ioan Mărginean 2 c. 50 f. Nicolae Macaveiu 2 c. 50 f. din Lodroman. Ilie Lupian 75 f. Mentu Ionas 1 c. 25 f. Ioan Nemeș 50 f. Ioan Dămian 75 f. Achim Bicheriu 50 f. Vas. Muntean 50 f. Ilie Lupian 1 c. Simion Rabaian 50 f. Vas. Spătăcean 75 f. Nic. Bogdan 25 f. Zenovie Spătăcean 50 f. Vasile Spătăcean 50 f. Ilie Pădurean 1 c. toți din Roșia-de-Săcas. Adam Denșă 1 c. Vas. Bașca 50 f. Ioan German 50 f. Ioan Bașca 50 f. toți din Romos. Nic. Dragos 1 c. din Pâncă, Aimpin Hățăgan 1 c. 25 f. Ioan Popa 2 c. 50 f. din Șorogin. Nic. Belascu 1 c. 25 f. din Hașag. Ioșif Cotârlea 75 f. Achim Marcu 50 f. din Spring. Ioșif Bitea 50 f. Vas. Bitya 50 f. Ioan Bitea 75 f. Simion Brate 1 c. 25 f. Ilie Brate 1 c. 25 f. toți din Cut. Filon Păcurar 1 c. 25 f. Dum Barbu 1 c. 25 f. Ioan Funariu 50 f. din Brateiu Mihaila Neghina 50 f. din Boița. Petru Evu 1 c. 25 f. Vas. Torlea 50 f. Ioan Gurghia 1 c. 25 f. toți din Ciocara. Ștefan Neaga din Răhân 25 f. Vasile Băloiu din Cristian 1 c. Constantin Tanasie 75 f. Ilie Dobrota 1 c. 25 f. din Poiana. Mihaila Borza din Săliște 2 c. 50 f. Mihailu Zaharie din Sămbăta 1 c. Chifor Borza din Bertan 1 c. 25 f. Vas. Mărginean din Micăsava 1 c. Ioan Muntiu din Cața 50 f. Ștefan Oltean din Deal 50 f.

(Va urmă).

Bibliografie.

A apărut:

„Revista noastră“ Nr. 24 cu următorul cuprins: Ideal și Autiteză (poezii) de Maria Băulescu (cu portret). — Martiri (roman) Constanta Hodoș — Tîe (poezie) de Maria Cuntan. — Pe Furtună (poezie) de Gh. Topârceanu (cu instr. de P. Protopopescu). — În larg (scriță) de Simca. — Gând (poezie) de Elena din Ardeal. — Taina unei vieți, de Maria Cuntan. — Solia (poezie) de Despina. — Miron Costiu (dramă) de V. Cosmovici. — Idiotul (nuvelă) de C. Anestiu. — Călătoria logodnienini, de Gh. D. Mugur. — Galeria femeilor celebre: — Dna Roland, de Gotta Miron. — Fantasie, de Roma Meruzzi. — Răsunuri.

Cu acest număr „Revista noastră“ înceie primii an de muncă cinstită, dănd un mănunchiu prețios de flori mirositoare, culese de femeile scriitoare de câmpul literaturii române. — Înainte cu puteri nou!

Editor și redactor răspunzător:

Aurel C. Domșa

*) Din cartea de predici: I. P. Toussaint: „Măntuiește-ți sufletul“, ce se află sub tipar, tradusă în românește de membrii soc. de lectură „Inocențiu M. Clain“ a teologilor din Blaj.

1) Efez. 5, 25.

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fer pentru
clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

(8) 3-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre ele întoarcă cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre proadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transilvania“

din Sibiu

(7) 3-52

Intemeiată la anul 1868

în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune. edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix. asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: 83,697.147 coroane. capitale asigurate asupra vieții: 9,093.949 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit:

pentru despăgubiri de incendii 3,858.280 c. pentru capitale asigurate pe viață 3,380.658 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

Luceafărul

Institut de arte grafice și editură, Budapesta
IV. strada Molnar Nr. 10.

Editează:

„Luceafărul“

revistă pentru literatură și artă, cea mai răspândită și îngrijită revistă ilustrată românească. Apare de 2 ori pe lună, având de colaboratori cei mai distinși scriitori români.

Directori: A. Ciura, O. Goga, O. C. Tăslăuanu.

Abonament:

Ediția simplă:	Ediția de lux:
1 an 12 cor.	1 an 20 cor.
6 luni 6 cor.	6 luni 10 cor.

Pentru preoți săraci, învățători și studenți:
1 an 7 cor.

„Nelușă“

revistă umoristică și satirică ilustrată. Apare în mărime de cel puțin 12 pag. ilustrate bogat.

1 an 8 cor. 6 luni 4 cor.

Pentru preoți săraci, învățători și studenți:
1 an 6 cor. 6 luni 3 cor.

Volume ed. „Luceafărul“

O. GOGA:	Poezii	2 cor. — fil.
	(ed. de lux)	3 " — "
I. AGĂRBIȚEANU:	Dela Țară	1 " 50 "
I. CIOCĂRLAN:	Traial nostru	1 " 50 "
A. CIURA:	Icoane	1 " 20 "
Z. BĂRSAN:	Ramuri	2 " — "
M. GORKII:	Nușele	1 " — "
RÉVAI K.:	Coșbuc költeményei	1 " 50 "

— Porto pentru 1 volum 10 fil. —

„Illustrate“ cu motive românești, seria de 20 bucăți 1 cor. 20 fil. franco.

„Concepțiunea Mariei“ — „Madona Sixtină“, două tablouri artistice, franco, 1 cor.

Cruce sau stea dublă

electro-
magnetică

D. R. G. M. Nr. 88503.

Vindecă și învioră pe lângă garanția: reumă, astmă, (respirație grea), insomnie vijeirea urechilor, auzirea grea, epilepsie, nervositate, neapetit, gălbănare, durere de dinți, durere de cap, impotență, influență, precum și ori-ce morb de nervi. Morbosul, care nu se vindecă în timp de 45 de zile folosind aparatul de sub Nrul 88503, își reprimște banii numai decât. Acolo unde n'a folosit nici un medicament, cercați aparatul meu; sum convins despre sigurul meu aparat.

Prețul aparatului mare e cor. 6. —
e de aplicat la morburii vechi.

Prețul aparatului mic e cor. 4. —
e de aplicat la morburii mai ușore.

Spediția centrală de vânzare îl trimite în țară și străinătate cu rambursă, sau dacă banii se trimit înainte.

SCHIFFER D. SÁNDOR

BUDAPEST, VIII, strada Bezeredy Nr. 3.
16 (47-52)

Gratuit:

o cumpănă de casă și o mașină de fier.

Din cauza imbulzelei prea mari a marfei trimit în tota lumea renumita și de tota lumea plăcuta marfă din argintul de Mexico, și anume:

6 lingurițe, 6 furculițe,
6 linguri de masă, 12
lingurițe de cafea, 6 cu-
țite de desert, 6 furcu-
lițe de desert, 1 lingură
pentru supă, 1 lingură
pentru lapte, 2 luminări
elegante pentru salon,
tote din argint de Mexico

total 46 bucăți numai 6 fl. 50 cr.

Afară de acestea fie-care cumpărător pri-
mesce ca dar, și pe lângă garanția

o cumpănă de casă de o putere
de 12 1/2 kgr.

Argintul de Mexico este un metal alb (și din-
lăuntru) despre calitatea căruia primesc garanția
pe 25 ani. Spedițiunea se face ori prin rambursă
ori prin trimiterea banilor înainte.

SCHIFFER D. SÁNDOR,
BUDAPEST, VIII, strada Bezeredy Nr. 3.

— Pentru 5 corone —

trimit 4 1/2 chilo (vre-o 50 bucăți), bun și fin

☉ Săpun de toaletă ☉

pregătut din: trandafiri, lillie, viole, resedă,
jasmin, iăcrămiore.

Banii să se trimită înainte, ori se vor ridica
cu rambursă.

Alexandru D. Scheffer,
Budapesta, VIII. Bezeredy 3.